

placering i en 'kampsituation', hvor journalisternes dybe engagement træder frem. Der er dog flere eksempler på, at dette engagement blokerer for en dybdegående forståelse af forholdene omkring BT. Herved foretages en forvridning af perspektivet, BT bliver roden til det onde i samfundet, "sandheden er jo, at aviser af BTs type opdrager folk til blodhunde, og til at forvente det mest nedrige af hinanden, ja, at tvivle på virkeligheden". Herved nedtones de samfundsmæssige forholds betydning, dette på trods af at artiklen "Guldkalven vokser sig stor" netop påviser en relation mellem de sociale forhold og disponeretheden for at læse avisen. Og man må trods alt fastholde, at selv om "Løgneren, opstramningen, forvrængningen .. er arbejdsredskaber på BT", så danner virkeligheden forlæg for avisen. Vi lever i et samfund med forarmede mellem menneskelige relationer, hvor vold og udbytning er grundelementer. Og vi har vel den presse, der passer hertil!!

Det er et spørgsmål om BT er enestående styg, som det fremgår af artiklerne. Hvad med Ekstra Bladet, Rapport, Se og Hør og Billed Bladet. Det er nærliggende at sammenligne med Ekstra Bladet, som mange af artiklerne gør, og det lyder næsten ens, Ekstra Bladet er ikke så slem som BT, men der argumenteres ikke overbevisende for denne forskel. Personligt tvivler jeg ikke på, at tilsvarende researcharbejde ville kunne frembringe ligeså kompromitterende materiale om Ekstra Bladet på stort set alle områder. Den væsentligste forskel mellem Ekstra Bladet og BT er af politisk karakter. Og her gælder, for Ekstra Bladet såvel som "BT er politik et spørgsmål om personer i indbyrdes magtkamp. Det er også et spørgsmål om at vælge side. BT har valgt side", det har Ekstra Bladet også. En side forfatterne åbenbart bedre kan acceptere. Endvidere skal det medgives, at Ekstra Bladet enkelte gange har præsteret grænseoverskridende journalistik.

VIDEO I DANSKE HJEM. RAPPORT NR. 6, DANMEDIA, JANUAR 1984, 73 SIDER, KR. 70,- EXCL. MOMS.

VIDEOGRAM. BETÆNKNING OM DANMARKS RADIO OG VIDEOMARKEDET: GRATIS SÅ LÆNGE OPLAG HAVES VED HENVENDELSE TIL VIDEOPROJEKTLÆDER POVL HERMANSEN; DR, MAJ 1983, 44 SIDER BILAG

Anmeldt af Preben Sepstrup, lektor ved Handelshøjskolen i Århus

Danmedia nedsatte i efteråret 1982 et videoudvalg. Det nu forhenværende Danmedia-medlem, DR, besatte 3 af 11 pladser i udvalget i selskab med Nordisk Film, Rateksa, Gutenberghus Reklamefilm, Young & Rubicam og De Berlingske Ugeblade. Udgivelsen er økonomisk støttet af Kulturministeriet, Danmarks Radio, Radiobranchens Fællesråd og Foreningen af danske Videogramdistributører.

I november 1982 lod udvalget AIM gennemføre en undersøgelse af det danske videoforbrug. Rapporten er i al væsentlighed en gennemgang af resultaterne af denne traditionelle, kvantitative AIM-undersøgelse. Undersøgelsens metode og fremgangsmåde beskrives kortfattet. Metodens konsekvenser for de opnåede resultater diskuteres ikke. I et bilag findes AIM's standardredegørelse for undersøgelsens konkrete forløb. Efter et frafald på 47% er der gennemført telefoninterviews med 378 personer, hvoraf 258 yderligere invilgede i et personligt interview og i at udfylde en dagbog. Svarpersonen er den voksne person i husstanden, der 'ved mest om video'. Udvalget af respondenter til telefoninterviewet skete på basis af videoejere, AIM kendte til fra tidligere undersøgelser. Denne sidste oplysning kan man finde i den DR-rapport, der omtales nedenfor, men ikke i Danmedia-rapporten.

Danmedia-rapporten er et meget præcist resultat af sin undersøgelsesmetode og den forskningstradition, rapporten tilhører - når det gøres godt vel og mærke. Det drejer sig om en kontant fremlæggelse af mange tal og nøgterne, uddybende kommentarer, der bøder godt på den slags tals tilbøjelighed til overfladiskhed og partikularitet. Man mere end aner den sikre assistance fra DRs forskningsafdeling. Det er også den første Danmedia-rapport, der ikke er klart præget i sine konklusioner af interesserne bag Danmedia.

Rapporten beskriver hvem og hvor mange husstande, der har video, videobruken generelt og specielt tidsforskydningsfunktionen i forhold til tv og børns anvendelse af video. Tallene er ved at være 1½ år gamle, og respondenterne er i forhold til videoudbredelsens "livsløb" endnu ældre på grund af den anvendte udvælgelsesmetode, men ræsonnementerne er aktuelle og de væsentligste overordnede resultater virker bestemt, som om de har gyldighed udover undersøgelsestidspunktet.

Blandt de vigtigste resultater kan nævnes, at videoejerne tilbringer 30-40% mere tid foran skærmen i gennemsnit end andre mennesker. Og det på trods af, at video ifølge undersøgelsen ikke i overvejende grad er et alternativ til tv som sådan, men et middel til at forstærke tv-forbruget i de retninger, hvor man i forvejen ønsker at lægge hovedvægten af sit forbrug. Tidsforbruget på film er marginalt i forhold til brugen af video til tidsforskydning af tv-udsendelser. Tv-tapningen retter sig primært mod underholdningsudsendelser. De tappes fra DR og udenlandske kanaler i weekenden og ses på hverdage, således at disse udsendelser kommer til at konkurrere med hverdagens mere informative programmer. Videoen bruges altså til at øge valgfriheden med hensyn til senings-tidspunkt og med hensyn til programvalget, der altså i højere grad kommer til at gå i retning af underholdningsudsendelser.

Man kan altid sætte et spørgsmålstegn ved oplysninger fra folk selv, ikke mindst fra dagbogsoplysninger og måske ikke mindst på et område, som også videoejerne må have hørt, at dem uden video ikke rigtig kan lide. Der må også være en betydelig usikkerhed ved at indsamle oplysningerne om børnenes videovaner fra forældrene. Men argumentationen i rapporten tyder på, at de grundlæggende resultater står til troende.

Egentlige annoncører er ikke nævnt som økonomiske bidragydere til rapporten. Derfor kan man godt undre sig over brugen af 10 hel- og halvsides reklamebilleder for bånd, kameraer og båndspillere, der forekommer helt umotiverede og ude af sammenhæng med teksten iøvrigt.

To af forfatterne til Danmedia-rapporten - kontorchef Finn Rowold, DR, og medieforsker Erik Nordahl Svendsen, DR - har også været med i arbejdsgruppen bag den interne DR-betænkning "Videogram", der som kommissorium har haft 'at belyse spørgsmålet, om DR bør gå ind på videomarkedet og i bekræftende fald

belyse de juridiske (herunder rettighedsmæssige), økonomiske og distributionsmæssige spørgsmål, der er forbundet hermed', et kommissorium, der har sit motiv i Radiorådets seneste fireårsplan, hvori der står, at 'DR skal sikres adgang til videogram- og kassettemarkedet gennem salg og biblioteksdistribution'.

Rapporten er et klart led i DRs bestræbelser på at forberede sig til den forventede øgede konkurrence på de elektroniske mediers område og en interessant introduktion til en mulig udvidelse af DRs rolle som agent på det kommercielle marked. Både de markedsmæssige og de juridiske problemer gennemdrøftes. De juridiske problemer - for endnu er der ingen løsninger - på det rettighedsmæssige område forekommer bearbejdet med større overbevisning end de markedsmæssige.

Rapportens konklusion er, at DR bør etablere sig både på hjemmevideomarkedet og i forhold til biblioteker og andre offentlige institutioner, men at det i første omgang skal ske på forsøgsbasis med henblik på at få afprøvet, i hvilket omfang og på hvilken måde DR selv skal kopiere og distribuere og i hvilket omfang, det bør overlades til andre. Selv om gruppen bag rapporten synes ret sikre, må man også formode, forsøget skal fastslå, hvorvidt der findes et marked for DR inden for videoområdet. Og den store "entrepreneur-ånd" synes heller ikke at være til stede, for 'i første omgang anbefales det dog, at DR gennemfører forsøg sammen med etablerede videodistributører, der påtager sig mest muligt af kopiering og distribution og dermed den økonomiske risiko'. På institutionsområdet foreslår gruppen, at der etableres et samarbejde med et par biblioteker og med Statens Filmcentral.

Så vidt det kan læses ud af rapporten, synes rettighedsspørgsmålet at være den største hindring, men gruppen udtrykker optimisme med hensyn til, at det i hvert fald kan afklares i forbindelse med en forsøgsordning. En af gruppens anbefalinger er allerede realiseret, idet der er udpeget en video-projektleder til at føre arbejdet videre med at introducere DR i en ny mediesammenhæng.

I DR-rapporten om video findes også en gennemgang af de nationale radiofoniers engagement på videomarkedet i Norge, Finland og Sverige. I Nordicom-Information Nr 1-2, 1984, har Oluf Hultén fra Sveriges Radio sammenlignet resultaterne fra Danmedia-rapporten med tilsvarende undersøgelser fra Norge og Sverige og yderligere suppleret disse sammenligninger og opdateret de svenske data i Video i

Sverige: Vadan och varthän?, SR/PUB nr. 3, 1984. Oluf Hultén konkluderer, at de danske og svenske tal i påfaldende grad viser det samme, nemlig at tidsforskydningsfunktionen er dominerende, medens video i det ifølge Hultén mere tv- og biografudbuds-fattige Norge stadig først og fremmest fungerer som alternativ og kompensation. I det alt andet end tv-fattige USA, hvor indtrængningen af video i hjemmene i mange år har ligget bagefter Danmark og især Sverige, har indtrængningen nu passeret den svenske med tidsforskydningsfunktionen og udskydningen af reklamer som de dominerende motiver.

Alt tyder således på, at vi kun har set begyndelsen til video-båndoptagernes indtrængen i hjemmene, men betyder det mon også, at seerne ligefrem vil betale på det private videomarked for indspillede bånd for DRs programmer?

**GERD Z. NORDSTRÖM: BILDSPRÅK OCH BILDANALYS
PRISMA, STOCKHOLM 1984, 87 S.**

Anmeldt af Mogens Schmidt, Aarhus Universitet

Gerd Zetra Nordström har det på samme måde som Evelina i Björn Afzelius' sang af samme navn på pladen Globetrotter: Han har personlig stil.

Såvel i de stort anlagte billedpædagogiske projekter "Stockholms blodbad" (1979) og "Fotboll är vårt spel" (1981) som her i en decideret grundbog om billedet og dets funktioner fornemmer man mennesket bag forfatteren. Gerd Nordström skriver kreativt, sansenært - og snusfornuftigt. På baggrund af en mangeårig karriere som forsker, underviser og administrator ved Konstfackskolan i Stockholm har han lært sig at styre fri af faldgruberne i den traditionelle akademiske diskurs. Egne erfaringer og oplevelser anvendes til at gøre fremstillingen levende og provokerende. Ikke for anekdotens skyld, men fordi det subjektive moment er et konstitutivt led i Nordströms videnskabsopfattelse. Hans prosa er signeret både i sproget og i de temaer og figurationer, han gang på gang vender tilbage til for at få sig forklaret bedst mulig. Og han forklarer sig bedst ved at betjene sig af stof, han holder af. Hvad enten det så er Söder, Hammarby IF eller Charles Philipon.

"Bildspråk och bildanalys" er en grundbog. En man kan begynde med. Men den er samtidig en slutsten. Næmlig på det billedpædagogiske udviklingsarbejde, Gerd Nordström gennem de sidste 15 år har holdt på med.

Bogen er således i usædvanlig grad afklaret. Den skæmmes ikke af de mere tøvende abstrakte eller polemiske afsnit, som man vil finde i tidligere udgivelser. Dette styrker dens anvendelighed i undervisningssammenhænge. Som helhed vil den kunne anvendes på alle videregående uddannelsesinstitutioner, men flere af kapitlerne vil (på de enkelte landes eget sprog) kunne anvendes også i uddannelserne for de 16-19 årige.

En ledetråd i Gerd Nordströms holdning til billederne har altid været åbenhed og rummelighed. Han tager således udgangspunkt i en diskussion af, hvorledes det visuelle sprog er mere omfattende end billedsproget. Billeder er ikke kun enkelt-